

Podstawowe informacje dotyczące rotawirusów

1. Informacje ogólne:

- Rotawirus to jeden z czynników wywołujących zapalenie żołądka i jelit u niemowląt i małych dzieci. Najbardziej podatne na zakażenie są dzieci poniżej 5 roku życia (szczególnie między 6 miesiącem, a 2 rokiem życia) oraz osoby dorosłe po 65 roku życia.
- Rotawirusy stanowią jeden z częstszych czynników etiologicznych wszystkich zakażeń szpitalnych. W 2009 r. zarejestrowano w Polsce ogółem 26 033 zakażeń rotawirusami we wszystkich oddziałach szpitalnych, w tym 20 689 w oddziałach pediatrycznych (dane z raportów rocznych nadesłanych ze szpitali do Państwowej Inspekcji Sanitarnej w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 marca 2005 roku w sprawie rejestrów zakażeń zakładowych oraz raportów o występowaniu tych zakażeń (Dz. U. Nr 54, poz. 484).

2. Czynniki etiologiczny:

- Rotawirusy należą do rodziny *Reoviridae*. Mają wielkość od 60 do 70 nm nie posiadają otoczki lipidowej. Genom wirusa składa się z 11 segmentów podwójnej nici RNA. Wyróżniamy 7 różnych antygenowo grup rotawirusów (od A do G), z czego trzy grupy (A, B i C) są zaraźliwe dla ludzi. Rotawirusy A są najczęściej opisywaną przyczyną biegunek.
- Rotawirusy charakteryzują się dużą stabilnością w środowisku zewnętrznym. Temperatura 60°C niszczy je dopiero po 30 minutach. Na powierzchniach nieożywionych mogą przetrwać około 2 miesiące. Właściwości zakaźne rotawirusów redukują m.in. preparaty zawierające związki chloru.

3. Okres wylęgania: 24-72 godz. (1-3 dni).

4. Objawy kliniczne zakażenia:

- Wodniste biegunki z obecnością śluzu wskazujące na ostre zapalenie żołądka i jelita cienkiego, wymioty, gorączka do 38,5°C.
- Objawy wskazujące na infekcję górnych dróg oddechowych (w 20-40% przypadków zachorowań).

Choroba trwa zwykle od 4-10 dni, sporadycznie może przedłużać się do kilku tygodni. Wydalanie wirusów utrzymuje się od 8 - 30 dni, czasem dłużej.

Uwaga! Osoba zakażona, już dwa dni przed wystąpieniem pierwszych objawów choroby zaczyna wydzielać ze stolcem duże ilości cząstek wirusa. Najwięcej wirionów w stolcu pojawia się około trzech dni po wystąpieniu pierwszych dolegliwości. W tym czasie chory jest wysoce zakaźny! **5. Źródło zakażenia:** człowiek chory lub rekonwalescent.

6. Drogi szerzenia się zakażenia:

- Bezpośredni kontakt z zakażoną osobą lub jej wydaliniami - głównie poprzez zakażony stolec (brudne lub niedezynfekowane ręce, styczność z zanieczyszczoną powierzchnią/przedmiotami np. bielizną, meblami, zabawkami, klamkami).
- Spożycie żywności lub wody zanieczyszczonej rotawirusami (droga pokarmowa).
- Wdychanie cząstek wirusa unoszących się w powietrzu powstałych np. z wymiocin osoby chorej. (obecność wirusów stwierdza się również w wydzielinie z dróg oddechowych, co może mieć pewne, aczkolwiek niewielkie znaczenie w szerzeniu się choroby).

7. **Szczepienia:** Istnieje szczepionka przeciwko rotawirusom.

8. Zapobieganie:

- Bezwzględne przestrzeganie zasad higieny osobistej.
- Systematyczna dezynfekcja skażonych wirusem powierzchni.
- Odpowiednia higiena przygotowywania posiłków.

Zasady postępowania w szpitalnym ognisku epidemicznym norowirusów i rotawirusów zostały zawarte w załączonej ulotce.

Bibliografia:

1. World Health Organization http://www.wpro.who.int/health_topics/rotavirus_infections/
2. Centers for Disease Control and Prevention <http://www.cdc.gov/rotavirus/>
3. Korycka M. Rotawirusowe zakażenia szpitalne. Przegląd Epidemiologiczny 2004; 58:467-473.
4. Korycka M. Epidemiologia zakażeń rotawirusowych u dzieci. Przegląd Epidemiologiczny 2001; 55:275-279.
5. Kramer A., Schwebke I., Kampf G. Jak długo patogeny szpitalne mogą przetrwać na powierzchniach nieożywionych? Przegląd systematyczny. BioMed Central: Choroby zakaźne. 2006.
6. Grzesiowski P., Lejbrandt E. Wirusowe biegunki szpitalne. Biuletyn Stowarzyszenia Higieny Lecznictwa. 2007; 3-4 (32): 8-10.
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 marca 2005 roku w sprawie rejestrów zakażeń zakładowych oraz raportów o występowaniu tych zakażeń. (Dz. U. Nr 54, poz. 484)

Sporządziły: J. Brudnowska, A. Rychlewska, Departament Przeciwepidemiczny w Głównym Inspektoracie Sanitarnym.